

Het belang van morfemen (vaste woorddelen) in geschreven taal

Is de letter <g> in *sign* gewoon een lastige, stomme letter of heeft die <g> nog een functie? Het antwoord is eigenlijk snel gegeven: vergelijk *sign* met *signal*. In *signal* wordt de <g> wel degelijk uitgesproken. De beide woorden delen een verwantschap wat betreft hun betekenis en door de <g> te handhaven in de spelling van *sign* kan men dat ook zien in geschreven taal. Andere voorbeelden van morfemen zijn afgeleide uitgangen die een zelfstandig naamwoord aanduiden (*work* – *worker*; *write* – *writer*) of een bijvoeglijk naamwoord (*danger* – *dangerous*; *fame* – *famous*). Dit soort uitgangen wordt altijd op dezelfde wijze uitgesproken en geschreven!

Ook werkwoordsvormen vallen onder de categorie morfologische spellingen (*wait* – *waits* – *waited*). Deze vormen zijn in principe altijd gelijk (-s, -ed), ondanks uitspraakverschillen van de betreffende morfemen:

<i>work</i> – works	je hoort /s/
<i>show</i> – shows	je hoort /z/
<i>wash</i> – washes	je hoort /iz/ De klinker wordt hier toegevoegd, omdat het anders niet uit te spreken is.
<i>work</i> – worked	je hoort /s/
<i>show</i> – showed	je hoort /z/
<i>wait</i> – waited	je hoort /id/ De klinker wordt hier toegevoegd, omdat het anders niet uit te spreken is.

Ook in het Frans spelen morfemen (vaste woorddelen) een belangrijke rol. Alle werkwoordsvormen, ook die welke op zelfde wijze worden uitgesproken (*donne*, *donnes*, *donnent*) zijn morfologische spellingen. Meervoudsvormen, vrouwelijke/mannelijke adjectiefvormen e.d. zijn ook morfologisch bepaald: *garçon* – *garçons*; *grand* – *grands* – *grande* – *grandes*.

Net als in het Engels geldt ook hier dat het herkennen van de vormen (als lezer) vele malen gemakkelijker is dan het zelf produceren (spellen), temeer daar veel morfemen (werkwoordsvormen, meervouds – s e.d.) in het Frans niet worden uitgesproken. Dyslectici hebben dan ook geen steun aan de uitspraak en moeten de correcte vormen uit hun geheugen zien op te halen, vooropgesteld dat deze op de juiste wijze zijn opgeslagen!

Het onderwijs in het Frans, Engels en ook Duits, zou zich veel meer moeten richten op het onderwijzen van morfologische spellingen, zodat leerlingen zich bewust worden van het feit dat woorden qua betekenis verwant zijn en daarom ook qua spelling op elkaar lijken.

Docenten zouden zich meer bewust moeten zijn van het feit dat grammaticaal/morfologische spellingen vooral bedoeld zijn om de lezer te helpen zich sneller door een tekst heen te werken en dat (dyslectische) leerlingen bij het produceren van deze vormen veel gerichte ondersteuning nodig hebben.